

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 18433/2022
14.09.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд у већу састављеном од судија: Бранислава Босиљковића, председника већа, Драгане Бољевић и Радославе Мађаров, чланова већа, у парници тужиоца малолетног АА из ..., чији је законски заступник мајка ББ из ..., коју заступа Снежана Боројевић адвокат из ..., против туженог ВВ из ..., кога заступа Драган Ранчић адвокат из ..., ради измене одлуке о издржавању, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж2 266/22 од 21.07.2022. године, на седници одржаној 14.09.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија туженог изјављена против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж2 266/22 од 21.07.2022. године.

Образложење

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж2 266/22 од 21.07.2022. године, ставом првим изреке, преиначена је пресуда Основног суда у Пожаревцу, Судска јединица у Кучеву П2 451/2021 од 05.05.2022. године у ставу првом изреке тако што је измењена пресуда Основног суда у Пожаревцу, Судска јединица у Кучеву П2 472/17 од 23.11.2017. године у ставу трећем изреке и обавезан тужени да на име свог доприноса за издржавање мал. тужиоца плаћа по 25% од зараде коју остварује код ... на текући рачун законског заступника, за сваки месец унапред од 06. до 21. у месецу па убудуће док за то постоје законски услови почев од 23.03.2021. године као дана подношења тужбе, с тим што је заостале а неисплаћене износе дужан да исплати у року од 15 дана од правноснажности пресуде, док је за још 5% на име издржавања иста пресуда укинута; а за трошкове поступка потврђена у ставу другом изреке. Ставом другим изреке, одбијен је захтев туженог за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужени је благовремено изјавио ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права.

Испитујући побијану пресуду у смислу члана 408. Закона о парничном поступку - ЗПП („Службени гласник РС“ број 72/11 ... 10/23), Врховни суд је нашао да ревизија туженог није основана.

У поступку доношења побијане пресуде нема битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности. Пред другостепеним судом није дошло до пропуста у примени или до неправилне примене процесних одредаба, због чега нема ни битне повреде из члана 374. став 1. ЗПП на коју се ревизијом неосновано указује. Неосновани су наводи ревизије да је у другостепеном поступку учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 1. у веи члана 8. и 407. став 2. ЗПП, јер је другостепени суд имао у виду све околности конкретног случаја и чињенично стање које је утврђено у поступку пред првостепеним судом.

Супротно наводима ревизије да су одређене чињенице морале бити утврђене на основу плаћених рачуна, у домаћем правном поретку не постоји хијерархија нити рангирање доказних средстава тако да неки од доказа (на пример, писани) има већу снагу од неког другог (на пример, исказ парничне странке). При оцени доказа суд нема обавезу да се руководи било каквим формалним правилима, односно ограничењима, али је дужан да сваки доказ засебно и потом све доказе заједно оцењује у складу са правилима логичког закључивања, општепознатим чињеницама и оним што је животно прихватљиво, што је и учињено у конкретном случају.

Према чињеничном стању на коме је заснована побијана одлука, пресудом Основног суда у Пожаревцу, Судска јединица у Кучеву П2 472/17 од 23.11.2017. године обавезан је тужени, на основу споразума странака, да на име издржавања свог сина мал. АА (рођеног 2012. године), овде тужиоца, плаћа износ од 10.000,00 динара месечно. У време доношења наведене пресуде мал. тужилац је живео са мајком, у заједници са дедом по мајци који је швајцарски пензионер са пензијом преко 800 швајцарских франака месечно и који поседује непокретну имовину. У међувремену је мајка детета отпочела самосталан живот са мал. тужиоцем, у кући свог оца у месту ... и све расходе домаћинства и издатке за себе и дете сноси од прихода које остварује искључиво од зараде коју остварује у трговини. Не бави се никаквом допунском делатношћу. Тужени живи сам у ... као подстанар, запослен је у ..., остварује зараду од 73.376,00 динара, има месечне издатке од око 23.000,00 динара на име закупа и комуналних услуга и 6.000,00 до 7.000,00 динара на име отплате кредита. Родитељи туженог живе ... поседују земљу; а отац туженог остварује пензију од око 11.000,00 динара, док мајка нема примања по том основу; по њиховој тужби од 2022. године тужени се сагласио са постављеним тужбеним захтевом и плаћа 10.000,00 динара месечно за оба родитеља. Износ од 10.000,00 динара, одређен пресудом од 2017. године на име доприноса за издржавање мал. тужиоца, тужени је нередовно плаћао. Утврђено је да је за подмирење потреба малолетног детета било потребно у време доношења претходне пресуде 20.276,06 динара (при чему је тада просечна зарада туженог износила 54.001,68 динара, а мајчина 24.444,44 динара), а да је сада потребно 28.907,76 динара, при чему је зарада туженог 73.376,00 динара, а законске заступнице 33.000,00 динара. За подмирење тренутних месечних потреба туженог потребно је 34.408,00 динара, а потреба законске заступнице око 28.000,00 динара. Минимална сума издржавања коју, као накнаду за храњенике, односно за лица на породичном смештају периодично утврђује надлежно министарство, износи 34.724,00 динара.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су закључили да је основан тужбени захтев и да су се од момента доношења раније

пресуде до подношења тужбе промениле околности и на страни тужиоца и на страни туженог и стекли услови за измену одлуке о висини доприноса за издржавање малолетног тужиоца. Првостепени суд је обавезао туженог да доприноси издржавању малолетног тужиоца износом од 30% од зараде коју остварује. Другостепени суд је преиначио првостепену пресуду и обавезао туженог да доприноси издржавању малолетног АА износом од 25% од зараде коју остварује, имајући у виду критеријуме прописане за утврђивање висине износа издржавања, минималну суму издржавања и могућности обвезника издржавања, као и животни стандард странака, јер је закључио да је тужени може да доприноси издржавању тужиоца плаћајући 25% од своје зараде од 73.376,000 динара, што износи 18.344,00 динара, без опасности да угрози сопствену егзистенцију, па ни егзистенцију својих својих родитеља. Пошто је у ранијем току поступка била укинута пресуда од 21.07.2021. године, која је у одбијајућем делу за 5% постала правноснажна (јер у том делу није била оспорена жалбом), а тужба накнадно није била преиначена, апелациони суд је укинуо првостепену пресуду за издржавање од још 5%, с позивом на члан 393. став 1. ЗПП, јер је првостепени суд одлучио о захтеву који није тражен тужбом.

По оцени Врховног суда, правилно је другостепени суд применио материјално право при одлучивању о висини обавезе туженог у издржавању малолетног детета и измени раније донете одлуке о висини издржавања.

Породичним законом („Службени гласник РС“, бр.18/05, 72/11 и 6/15) је прописано (члан 160) да се издржавање одређује према потребама повериоца и могућностима дужника издржавања, при чему се води рачуна о минималној суми издржавања (став 1), као и да потребе повериоца издржавања зависе од његових година, здравља, образовања, имовине, прихода, те других околности од значаја за одређивање издржавања (став 2), да могућности дужника издржавања зависе од његових прихода, могућности за запослење и стицање зараде, његове имовине, његових личних потреба, обавеза да издржава друга лица, те других околности од значаја за одређивање издржавања (став 3). Ако је поверилац издржавања дете, висина издржавања треба да омогући најмање такав ниво животног стандарда за дете какав ужива родитељ дужник издржавања (члан 162. став 3), при чему се висина издржавања може смањити или повећати ако се промене околности на основу којих је донета претходна одлука (члан 164).

Правилно нижестепени судови налазе да је дошло до промене околности које узрокују промену одлуке о висини издржавања малолетног детета, јер је мал. тужилац старији и има веће и разноврсније потребе него што је то било у моменту доношења раније одлуке и да је тужени, водећи рачуна о свим критеријумима за издржавање наведеним у цитираним одредбама члана 160., у стању да доприноси издржавању малолетног тужиоца у досуђеном проценту од плате, због чега нису основани ревизијски наводи о погрешној примени материјалног права. Нижестепени судови су, супротно ревизијским наводима, правилно оценили све околности конкретног случаја које су од утицаја на обавезу туженог за издржавање малолетног детета, и то како његове могућности, тако и његове потребе и обавезе, подробно и логично образложивши разлоге због којих су прихватили налаз и мишљење судског вештака, због чега нема потребе да их и овај суд понавља. Иако су околности у којима живе поверилац и дужник издржавања различите у сваком конкретном случају, те их треба у сваком и утврђивати, постоји и низ чињеница (признатих, неоспорених или

општепознатих) које и није неопходно утврђивати. Такве су чињенице које се тичу потреба за исхраном детета у одређеном узрасту, хигијеном, основном одећом и обућом, школским и с њима везаним активностима, између осталог, које су у конкретном случају штавише утврђене вештачењем. Досуђени износ, уз допринос мајке, како у новцу тако и кроз рад, бригу и старање које свакодневно улаже, довољан је подмирење потреба мал. тужиоца и њиме ће се омогућити најмање такав ниво животног стандарда какав ужива родитељ-дужник издржавања, овде тужени. Плаћањем тог износа, и према схватању овог суда, супротно наводима ревизије неће бити угрожена егзистенција туженог, па ни егзистенција његових родитеља, иако је обавеза туженог према мал.детету примарна и најважнија.

Неосновани су наводи ревизије којима се указује да је другостепени суд прекорачио тужбени захтев када је повећање издржавања досудио уназад од 23.03.2021. године, с обзиром да је управо тако тужбом и тражено.

Супротно ревизијским наводима другостепени суд је правилно и образложено одлучио у делу којим је укинуо првостепену пресуду за износ од још 5% од зараде коју остварује тужени је с позивом на члан 393. став 1. ЗПП, јер је првостепеном пресудом у том делу прекорачен тужбени захтев.

И трошкови поступка одмерени су у складу са успехом странака у спору и донети сходном применом одговарајућих одредби материјалног права.

Из наведених разлога Врховни суд је одлучио као у изреци на основу члана 414. став 1. ЗПП.

**Председник већа – судија
Бранислав Босиљковић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић